

1.čtení: Žalm 37, 3-9 a 23-29

2.čtení: 2.Tim 3, 1-5

Věz, že v posledních dnech nastanou zlé časy. Lidé budou sobečtí, chamtiví, chvástaví, domýšliví, budou se rouhat, nebudou poslouchat rodiče, budou nevděční, bezbožní, bez lásky, nesmiřitelní, pomlouvační, nevázaní, hrubí, lhostejní k dobrému, zrádci, bezhlaví, nadutí, budou mít raději rozkoš než Boha, budou se tvářit jako zbožní, ale svým jednáním to budou popírat.

Podle přečteného textu Listu Timoteovi se zdá, že je konec světa za dveřmi. Ty zlé časy jsou tady! Každé slovo vystihuje dnešní dobu! Jenže – kdy byly časy dobré? Byly někdy dobré? Vždyť konec světa se očekává už od Pavlových dob. Jediné, co podle apoštola Pavla zadržuje Boha od jeho spravedlivého hněvu a trestu, je jeho milost a touha dopřát hříšníkům ještě čas k nápravě. Už Timoteus měl ty zlé časy zažít, proto dostává doporučení, jak k nim přistupovat. Ale překulilo se téměř 2000 let, a ty poslední dny charakterizované sobectvím, domýšlivostí, nevděkem, lhostejností k dobrému, nadutostí, předstíranou zbožností, právě prožíváme – stejně jako všechny generace před námi. Kdy už Bože přijdeš a sjednáš nápravu, chtělo by se křičet. Takového zla pod sluncem, to už se nedá unést.

A přesto – když se rozhlédneme kolem sebe, vidíme i obětavost, nezištnost, skromnost, neokázalou víru, vděčnost, boj za dobro. Vidíme to kolem sebe, i v tomto sboru, slyšíme o tom ve zprávách z války, z hladomoru, ve zprávách o chudobě, nemocech, beznaději. Slyšíme o lidech, kteří pomáhají – ne aby byli ve zprávách, ale aby prosadili to, v co věří. Slyšíme o těch, kteří neskládají ruce v klín a nenaříkají na dobu, ale konají, tiše a neokázale. Záleží na tom, co chceme vidět a slyšet.

Toto pondělí vyšel jeden z mnoha volebních průzkumů s titulkem: Většina lidí souhlasí s názorem, že je Česko chudá, zkorumpovaná a nefungující země. Lidé jsou naštvaní, chtějí změnu, někoho, kdo zařídí, že budeme zemí bohatou a fungující, s nízkými daněmi a vysokými platy a důchody, za které si budeme moci dopřát, co vidíme okolo. Samozřejmě se špičkovým bezplatným zdravotnictvím a školstvím, opravenými silnicemi, bezchybnou veřejnou dopravou a možná první osadou na Měsíci – slibem nezarmoutíš.

S manželem dost cestujeme, hlavně po Evropě, a věřte mi – Česko není ani chudá ani nefungující země. (Co se korupce týče, nevybočuje z civilizačního průměru. Mnohem důležitější je, že se korupce vyšetřuje a postihuje, než že se vyskytuje, tomu se dá těžko zabránit.) Podle indexu lidského rozvoje, který hodnotí třeba délku dožití, přístup ke zdravotní péči a vzdělání, a poměr příjmu a výdajů, je Česko kolem 29. místa z 200 zemí. Žijeme v zemi, kde i dítě ze sociálního dna může zdarma studovat prestižní univerzitu. Kde se i člověku bez příjmu dostane špičkové lékařské péče. Kde poplatek za školku činí jen zlomek toho, co se platí za hranicemi. Kde se mohou matky rozhodnout, zda chtějí po porodu pečovat o své dítě nebo pracovat. Ano, řada lidí je podle statistik ohrožena chudobou – podle evropských měřítek, nikoliv světových. Takový člověk pak žádá o sociální příspěvky. A to se bere jako něco ponižujícího. Nikdo nezkoumá, do jaké míry ke své situaci přispívá nebo nepřispívá sám, někdo se stará (ať už stát nebo různé organizace), aby ti slabí nepadli na dno. A stejně kolem sebe vidíme naštvané obličeje, a slyšíme lamentování, jak špatný ten život je. Jaké je to hrozné. Jak se jiní mají lépe a já jsem ten chudák, kterému osud nepřál. Jak je to nespravedlivé. Jak je ta doba zlá.

Při svém prázdninovém putování Německem jsme se zastavili ve městě Lübben pod Berlínem a v místním kostele zjistili, že existoval člověk jménem Paul Gerhardt. Narodil se roku 1606, v 9 letech ztratil matku, ve 14 letech i otce. Většinu svého života prožil v časech 30leté války, která kromě násilí přinesla do dotčených zemí i mor a hlad. Celé vesnice byly vybity nebo vymřely, cena lidského života byla nulová. Počet obyvatel klesl na polovinu až třetinu. V této

době mladý Paul vystudoval teologii díky podpoře místního pána. Po absolutorii se 10 let musel žít jako vychovatel ve šlechtické rodině, protože během války státní ani církevní systém nefungoval a na jmenování farářem tak musel čekat až do svých 45 let. A začal psát poesii. Poesii církevní, hymnální. Ve spolupráci s Johannem Crügerem, berlínským chrámovým kantorem, stvořili ohromné množství duchovních písní. Když se podíváte do našeho evangelického zpěvníku, zjistíte, že řadu písní znáte: např. Krásná je modrá obloha, Pod ochranou nevyššího, O hlavo plná trýzně, Svěř celý život Pánu, Pane ty jsi hoden slávy a další. Některé jeho texty použil i J.S.Bach ve svých dílech. Paul Gerhardt se později oženil a měl 5 dětí – 4 zemřely, přežil jediný syn. Na prahu šedesátky byl představen před volbu, zda přijme náboženskou reformu prosazovanou berlínským vládcem nebo zůstane bez práce a bude muset svůj domov opustit. A on odešel, neboť nemohl přistoupit na něco, co bylo v rozporu s jeho vírou a svědomím. Poslední léta strávil právě Lübben, kde také zemřel a zanechal po sobě nedospělého syna. V předsíni místního kostela je na zdi zveřejněn jeho testament:

Když jsem nyní dosáhl 70. roku svého věku a mám přitom radostnou naději, že mě můj milý Bůh brzy vysvobodí z tohoto světa a uvede do lepšího života, než jaký jsem měl zde na zemi: děkuji mu především za všechnu jeho dobrotu a věrnost, kterou mi od mého narození až do této chvíle na těle i na duši a ve všem, co mi dal, prokazoval.

K tomu z hloubi svého srdce prosím, aby mi – až nadejde má hodina – popřál radostného odchodu, aby vzal mou duši do svých otcovských rukou a dopřál mému tělu tichý odpočinek v zemi až do posledního dne, kdy všichni vstaneme; a abych já i všichni moji blízcí, kteří byli a budou po mně, mohli zůstat věrní, procitnout a mého milého Pána Ježíše Krista, v něhož jsem zde věřil a kterého jsem ještě neviděl, pak spatřit tvář v tvář.

Mému zanechanému synu odkazuji z pozemských statků málo, ale přesto jedno čestné jméno, za které se snad nebude muset zvlášť stydět.

Víš, můj synu, že jsi od svého raného dětství zasvěcen Pánu, svému Bohu, a jistě víš, že máš být služebníkem a kazatelem jeho svatého slova. Při tom zůstaň a drž se svého Boha pevně, pamatuj, že tě nikdy nenechá, ale že i v dobrých i zlých dnech, v mnohých utrpeních i radostech, tě jeho věrný Duch svatý bude povzbuzovat, posilovat a obveselovat.

Ve svém životě se nedrž špatné společnosti, ale vůle a příkázání svého Boha. Především: Nečiň nic zlého v naději, že to zůstane skryto, neboť nic není tak malé, aby to nebylo nakonec přivedeno na světlo jako slunce. Kromě toho povolání a činy každého jsou zapsány u Boha. Pamatuj, že jsi byl zasvěcen svému Bohu při svatém křtu jako jeho dítě a dědic – a že tě tak i přijímá. Nejednej proti svému svědomí, protože když něco získáš hříchem, stejně to nemáš. Stručně: buď pilný, horlivý, čestný, pokojný, služ Bohu spravedlivě a zůstaň ve své víře a vyznání pevný, abys jednoho dne mohl zemřít a z tohoto světa odejít ochotně, radostně a blaženě. Amen

Paul Gerhardt je dodnes považovaný vedle Martina Luthera za největšího německého hymnického básníka. A z jeho posledních slov číší skromnost. Žil v době, kdy člověk opravdu nevěděl dne ani hodiny a zdálo se, že konec světa je za rohem. Když umírá, nemá nic, ani vlastní bydlení, ani majetek, který by stál za řeč. A přesto děkuje za všechno, co bylo. Jediná zmínka o tom, že neměl život lehký, jsou jeho slova očekávání, že po smrti ho snad čeká něco lepšího, než měl tady na zemi. Od mala ztrácel své nejbližší, ale nelituje se, jen vyjadřuje naději na opětovné shledání. K tomu ho vedla víra – pevná, neokázalá, nepředstíraná. Svou životní cestu svěřil Hospodinu a nenaříkal, kudy ho vede. Ať ho vedla kudy vedla, Hospodin byl na té cestě s ním. Jeho nedospělý syn dostává radu: *Drž se svého Boha pevně, pamatuj, že tě nikdy nenechá, ale že i v dobrých i zlých dnech, v mnohých utrpeních i radostech, tě jeho věrný Duch svatý bude povzbuzovat, posilovat a obveselovat.* Protože takhle to fungovalo v životě jeho otce.

Lidský život má vždycky dobré a špatné chvíle. Někdo má více těch dobrých, někdo více těch špatných – a někdy to je jen zdání, protože vždycky záleží na nás, jak konkrétní situaci posoudíme. Co je pro někoho tragédie, nad tím druhý mávne rukou. Ale pokud nastanou ty skutečně nezpochybnitelně zlé dny, víra v Hospodinovu lásku a vědomí, naděje, že se jedná jen o dočasné utrpení, že nám všem je přislíbeno něco mnohem lepšího, nás dokáže nést dál. A díky této víře dokážeme jít po cestě trápení bez zloby, výčitek a obviňování. Dokážeme nezávidět a nebýt zatrpklí. Dokážeme vidět kolem sebe to dobré a být vděční za to, že můžeme přijímat i dávat.

Jak nám to radí žalmista? *Odstup od zla, konej dobro, navěky pak budeš bydlet v zemi, neboť Hospodin miluje právo a své věrné neopouští.*